

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oras și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Lee
deschis costă șirul 20 fr.
Manuscriptele nu se in-
napoiază.

† Ioan Micu Moldovanu. (1833—1915.)

De Al. Ciura.

Azi dimineată, în ziua sfintei Mării, dangătul clopotelor Catedralei ne-a anunțat pierderea ireparabilă, ce a îndurat-o biserica și neamul nostru românesc prin trecerea la cele eterne a marelui binefăcător al neamului, părintele canonic-prepozit *Ioan Micu Moldovanu*. Un lung șir de drapele negre fâlăie pe institutele noastre începând cu tipografia seminarială, toată fațada institutelor din piață, inclusive Catedrala.

Într-o clipă îți dai seama, că răposatul a muncit peste jumătate de veac, la înflorirea acestor institute, iar la sfârșitul vieții și-a lăsat toată agonisirea unei vieți de patriarh, tot pentru sprijinirea lor, și a odraslelor, cari se adăpostesc între zidurile lor.

Moartea lui nu este o surpriză, căci vârsta fericită, la care a ajuns, precum și boala grea, ce-l țintuise la pat, de vreme îndelungată, ne pregătiseră pentru desnodământul inevitabil.

E totuși dureroasă și zguduitoare această pierdere, când ne dăm seama de golul ce rămâne în urma acestei mărețe umbre a trecutului, a cărui activitate rodnică și binecuvântată, își va arunca razele ei luminoase — prin fundațiunea culturală de *un milion* coroane — departe în viitorul neamului nostru.

Odraslă de țaran, de pe Valea Arieșului,

ajunge la școlile mari din Blaj, unde ca elev iubit al marelui Cipariu, e remarcat printre elevii cei mai de frunte. Ajunge de tânăr profesor la institutele din Blaj, rămânând și pentru mai departe elev al lui Cipariu, căruia i-a fost mâna dreaptă în activitatea lui filologică, istorică și literară. I. M. Moldovanu, se distinge încă dela începutul carierei sale profesionale, prin articole istorice și prin polemice agere, scrise cu multă vervă.

În afară de articolele lui publicate în „Arhivul” lui Cipariu; în afară de broșurile de conținut istoric, a redactat mai multe manuale de școală, urmărind cu deosebit interes, toată producția noastră literară-științifică până în zilele din urmă ale suferinței și ale boalei.

Dar care ram al vieții noastre publice n'a fost îmbrățișat de activitatea lui multilaterală?

Spiritul lui de cruțare, l'a împrietenit în curând cu viața financiară, încă pe vremea începuturilor „Albinei”. El a întemeiat „Patria” din Blaj; el a patronat și sprijinit alte multe instituții și întreprinderi românești financiare, până la acele ajutoare bănești, ce le-a dat cu mână largă clasei noastre de mijloc: meseriașilor.

Cine ar putea să măsore apoi atâtea zeci și zeci de mii coroane, pe cari întru fericire adormitul le-a împărțit tinerimei noastre universitare! Erau de ajuns câteva rânduri rugătoare ale cutărui student necunoscut, și ajutorul cerut sosia numai decât. În scrisorile aceste se atrăgea atențiunea celui ajutat cu parale, ca la timpul său, când va ajunge într-o situație corăspunzătoare, să-și aducă aminte de vremea când era student și se lupta cu mizeria; — și să restituie donatorului su-

ma, ori s'o dea el singur, tot spre scopuri de binefacere.

Activitatea lui de sftnic bisericesc, — încă din 1879 când a fost ales în capitolu — este, de asemeni de o valoare netăgăduită. N'a fost o chestiune, cât de cât mai importantă a vieții noastre bisericești-scolare, în care el să nu-și fi spus cuvântul hotărâtor. Cunoștea personal pe toți preoții noștri mai bătrâni, cărora le fusese dascăl pe vremuri; și nu era chestiune cât de neînsemnată chiar în parohiile noastre, căreia să nu-i li făcut loc în memoria lui extraordinar de ageră.

Coroana acestei vieți binecuvântate a pus-o decedatul, cu un an înainte de moarte, când în 15 Octomvrie 1914 și-a transpus toată averea Capitolului din Blaj, întemeiând „Fundațiunea culturală și de binefacere I. M. Moldovanu”, în valoare de aproape *un milion* coroane.

E cea mai strălucită incununare a unei vieți de muncă neîntreruptă; cel mai frumos gest, pe care era indicat să-l facă un om, care toată viața lui și-a jertfit'o pentru alții.

Generația de acum îl cunoaștem din activitatea lui multilaterală, a cărei energie nu a slăbit decât în anul din urmă, când boala și bătrânețea l'au doborât la pat; cele viitoare îl vor cunoaște din istoria neamului nostru, unde i se rezervă pagini de onoare — și din stipendiile lui, cari și peste sute de ani se vor împărți cu mână largă, celor dornici de lumină și progres.

În fața sicriului lui Ioan Micu Moldovanu ne simțim așa de neputincioși, ca să ne exprimăm recunoștința după vrednicie.

Un neam sărac ca al nostru nu-și poate

Psalm.

Stăpâne, astăzi, fără să vreau, din întâmplare,
Am dat la mine 'n brazdă de-o 'ntârziată floare
Și, cum dacă-aș lăsa-o s'ar vesteji deplin,
Vin în spre tine iarăș cu gândul să fi-o 'nchin.

Aș vrea să-ți aduc poate o jertfă mai bogată
Decât o floare — aproape lipsită de viață,
Și 'n candeli adunate ca strugurii 'n ciorchin
Să-ți ard mirosme grele și taince de crin
Și fructe a căror carne puternică și plină
Să strălucească în vase zidite din lumină
Și 'n gloriile adunate de păcătosu-mi lut.

Văd însă cu durere că 'ntregul meu avut
Abia găsi 'n cuprinsu-mi o floare să-ți aducă
Și, dacă vei lăsa-o, și asta se usucă
Și pierce ca o tristă zădărnice 'n vânt;
Prinosul meu e, însă, mai mult ca un cuvânt
Și, pentru că se 'nalță purces din gânduri bune,
Primește măcar gândul cel bun să te 'ncunune.

La mine, ca și-alurea, sunt vipere, sunt șerpi,
Sunt flare și sunt arbori înfloriți sau sterpi,
Dar ca și alurea pasări cu cântece, prin flămuri
De frunzătură saltă cu niște note 'n ramuri
Și, dacă în săracul și tristul meu pământ,
Sunt mai puține, poate, nu 'nseamnă că nu sunt.

Voința ta, stăpână pe 'ntregul rău și bine,
Atât a vrut, se vede, să hărăzească 'n mine,
Iar eu nu-ți aduc astăzi mai mult căci n'am găsit.
Pământul meu e numai un petec de granit
Sărăcăcios și negru ca floarea de rugină;
Pe el, doar ici și colo, cresc arbori de rășină
Cu corzile brăzdate adânc de par'că-au plâns;
Din lacrima lor bine — mirositoare — am strâns
Cât am putut cu gândul ca să jertfesc o floare
Găsită astăzi, fără să vreau, din întâmplare.

N. DAVIDESCU.

Țarigradul.

Lupta dintre cei dintâi sultani ai Turcilor și Grecii.

Dupăce califii din Bagdad (1258) și sultanii din Iconium au decăzut, s'au ridicat Turcii otomani. Locuind la răsărit de muntele Olimp, în valea Sangarius, s'au întins repede în paguba Grecilor. În anul 1326 căpetenia lor Orkan luă Brusa, făcându-o scaunul împărăției. Apoi impresură Nikia. Cantacuzino vrea să o scape dar este bătut la Pelecanon, și scaunul împărătesc de altădată al Paleologilor se face cetate turcească în anul (1330) numindu-se *Isnik*.

Turcii dau năvală în curând în Europa și pradă Thrakia. Împărații Țarigradului făcură chiar greșala să-i cheme în ajutor împotriva puternicului țar Dușan al Sârbilor. Cantacuzino chiar se și înruștește cu ei dând pe fata sa sultanului Orkan în 1346...

Murad I luă Adrianopolul făcându-l scaunul împărăției sale și se mută în Europa. Filipopoli este de asemenea luat. Ioan Paleologu îi plătea bir și-l ajută în luptele din Anadoli. Turcii pun mâna pe Salonic, dar nu l-au putut păstra. Prin biruința dela Cosovo, din (1389) Murat desființează împărăția sârbă. Grecii nu mai aveau decât unele ținuturi. Împărăția lor se alcătuiă dintr'un mic triumphiu așezat între marea Propontidei și Marea-Neagră, din Tesalonic, din des-

nici odată manifesta recunoștința de așa, ca ea să fie proporționată cu meritele adevăraților ei oameni mari. „Asociațiunea” noastră i-a oferit scaunul de onoare al prezidenției după moartea regretatului George Barițiu; „Academia Română” l'a ales între membrii ei nemuritori, iar sinodul electoral al bisericii noastre românești unite cu Roma, l'a ales, în 1893, în locul al doilea, între candidații la scaunul vacant de metropolit, ca să se adeverească față de acest mare fiu al neamului nostru, — în mod invers — zicala populară: „dela opincă — până la vlădică!”

De acum el trece cu totul în domeniul istoriei, cărcia îi aparține și în viață.

Osemintele lui se vor odihni în cimitirul bisericii noastre parohiale, alături de alte umbre mărețe ale trecutului: mitropolitul Șulțiu, Axentie Severu, prietenul lui, Timotei Cipariu, dascălul și tovarășul lui de muncă.

Binecuvântată să fie pomenirea lui de binefăcător al neamului!

Blaj, 21 Sept.

Ajurnarea dumei.

Arad, 23 Sept.

Colosul muscălesc se clatină. Cadavre zeci de mii jalonează negrele etape, prin cari a trecut acest fioros uriaș dela începutul sângerosului războiu până acuma, când biciuit de spaimă însuș țarul tuturor Rușilor a luat conducerea supremă a oștilor sale, cari se luptă împinse de goanțele mitralierelor proprii și se predau contrarilor cu sutele de mii, rușinea istoriei.

Se părea un moment că sguduirea armatelor rusești, din luna Maiu, avuse norocul să trezească din letargia mortală colosul dela nord și să împrăștie atmosfera mohorâtă ce apasă asupra nefericitelor milioane de suflete ale împărăției aproape fără margini a lui Petru cel Mare. Sub povara înfricoșatelor dezastre, de cari au fost lovite armatele rusești, țarul a convocat la ședințe pseudo-parlamentul rusesc, duma, această umbră de constituționalism în împărăția cnutului. Vorbi-

rile lui Sassonov și ale lui Goremkin au apărut unor discursuri parlamentare și țarul însuș declară, că prin mijlocirea dumei a voit să audă glasul pământului muscălesc în ceasul primejdiei supreme.

Organele de publicitate rusești cântau osanele spiritului patriotic, de care a dat dovadă duma și sperau o regenerare a imperiului prin munca ferventă a comisiilor, pe cari duma le trimise pentru organizarea sistematică a industriei pământene și pentru îndrumarea tuturor forțelor țării spre apărarea imperiului și izgonirea contrarilor.

Se părea un moment, că țarul Nicolae II a înțeles duhul vremilor și a luat eroica hotărâre să dea libertatea constituțională împărăției sale bine știind, că mare este puterea brațelor, dar mai mare este aceea a sufletelor. Se părea un moment, că vom fi martorii celor mai mari prefaceri istorice în vasta împărăție muscălescă și nu era puțină îngrijorarea noastră, că acel colos dela nord renăscându-se prin libertate va spulbera nădej-dile noastre în apropiata isbândă desăvârșită a armatelor aliate.

Se părea un moment.

Dar norocul nostru și nenorocul milioanei cari tânjesc în cea mai neagră sclăvie repede a alungat fantoma libertății de pe orizontul rusesc. Cu prăbușirea lui Nicolae Nicolaevici nu s'a prăbușit totodată și moscovitismul, cum se credea, ci în momentul fatal țarul a dat din nou ascultare acelor șoapte ale nopții, cari îl îngroziau cu năluca revoluției masselor pentru cazul, când ar lăsa cât de puțin frânele autocratismului de veacuri.

Așa zorile constituționalismului rusesc au dispărut fără a lăsa să urmeze căldura unei noi vieți pe pământul rusesc și din subsolul societății țariste se aud sombru gemetele disperării mute. Țarul Nicolae II a ajurnat duma fără a-i spune un cuvânt de îmbărbătare, fără motiv, fără bun rămas. Sufletele rusești, cari simțesc cu durere primejdia împărăției, se zbat zadarnic în grijele zilelor de mâne. Nu se aud însă gemetele lor la tronul de fildeş al țarilor, ci mai vărtos duhul sclăviei își afirmă puterea.

Pressa franceză și cea engleză se află

față de nouile stări de lucruri din Rusia într-o situațiune foarte dificilă. Nu le vine la socoteală ziarelor franceze, engleze și italiene să critice dispozițiile autocrate ale țarului, vechia lor speranță întru biruință, dar răceala și în mare parte muțenia lor învederează amărăciunea. Pretutindeni în țările împărțite înțelegeri toți factorii constituționali sunt în plină activitate și în toate țările se afirmă cele mai vii nizuinți de a concorda opinia obștei cu interesele militare ale războiului, numai în Rusia s'a crezut de cuviință a persista în disprețul acelora, cari cu brațele și avutul lor ar fi chemați să aducă împărăției învingerea.

Priviți cu băgare de seamă la ceea ce se petrece pe câmpiile îmbibate de sânge ale îngrozitoarelor lupte și aveți să vă convingeți că și până acum mai vitejește s'au luptat și victoriile cele mai strălucite le-au repurtat oștirile compuse din bărbați, cari acasă la dânsii își știu asigurată libertatea națională și simțesc, că orice înfrângere a statului lor se repercutează asupra fericirii lor proprii și a celor isbiți de dânsii.

Oricâte ar fi, nu vor putea să învingă armatele rusești, căci lipsește duhul libertății din mijlocul lor. Războiul acesta mondial va confirma cu desăvârșire marele adevăr, că puterea brațelor crește în proporție directă cu măsura libertății sufletești, iar cărmuitorii statelor și neamurilor vor trebui să tragă din aceste învățături concluziile firești asigurând tuturor popoarelor libertatea națională și prin aceasta creiând siguranța invincibilă a statelor.

„Momentul favorabil al României.”

Declarațiile dlui Nicu Filipescu — Constatările organului oficial al guvernului român.

Un redactor al ziarului „Adevărul” a avut un interview cu d. Nicu Filipescu, șeful partidului conservator. Cu acest prilej d. N. Filipescu a făcut următoarele declarații:

— Se împlinește anul de când cu ocazia sosirii dv. în capitală se făcuse o mișcare în favoarea intrării în acțiune a României. Ne-ați putea spune — a întrebat corespondentul numelui ziar pe d. Filipescu — ce păreri vă sugerează cele de atunci și cele de azi?

— Acum un an se făceau în contra noastră tranșee la Budapesta; acum facem noi pentru apărarea noastră la Predeal. Puteți măsura drumul parcurs.

— Dar dacă era ocazie așa de bună atunci, pentru ce n'ați împins lucrurile mai departe?

— Pentru un motiv foarte decisiv. Aveam făgăduiala în ziua de 2 Septembrie 1914 că, până în douăsprezece zile armata va trece Carpații. Cred că nu fac nici un rău, ba chiar că fac un serviciu guvernului, spunând aceasta căci el poate primi mulțumiri dela Germania și dela Austro-Ungaria pentru măiestria cu care am fost păcăliti.

— Ați vorbit de ieri. Nu voiți să vorbiți și de azi?

— Ieri am fost eu păcăliti. Azi e d. Brătianu păcăliti.

— Dar ce credeți că e de făcut?

— Să așteptăm. De sigur că ocazie ca cea de acum un an de a câștiga un titlu neperitor la recunoștința Europei și aceasta cu minimum de riscuri, n'o s'o mai avem. O astfel de ocazie e pierdută pentru totdeauna.

Totuz sper că vom avea împrejurări destul de prieluce.

— Dar dacă Serbia e atacată?

— Atunci fără s'o doresc, dar din datorie, ca să nu fim asfixiați, trebuie să intervenim.

Și fiindcă trebuie să intervenim, trebuie s'o spunem sus și tare — și opoziția va da brânci pe această chestiune — am credința că față de hotărârea neștrămutată a României, ofensiva contra Serbiei nu se va mai produce.

potatul Misitrei sau al Spartei și din unele ostroave din Arhipelag.

Sultanul Bajazid în anul 1397 impresoară Tarigradul și cere dărîmarea zidurilor. Nu-i poate lua căci este bătut la Angora în 1402 de către hanul Tătarilor Timurleg. Grecii alungă din Tarigrad pe Turci și dărîmă gîmnia lor. Murad II în anul 1423 impresoară cetatea cu 50.000 de ostași; la 24 August dă chiar o năvală prin poarta Sf. Roman azi Top-Kapu, dar de geaba. În 1430 pune însă mâna pe Salonic.

Pe vremea lui Constantin XI Dragasis (1450) și a lui Mohamed al II-lea (1451) a început marea luptă între Greci și Turci. Această luptă s'a isprăvit prin cucerirea cetății la 29 Maiu 1453 de către Mohamed al II-lea.

Amănuntele acestei mari întâmplări sunt foarte bine cunoscute. Mohamed al II-lea, pe care marele vizir Halil pașa, foarte bine voitor Grecilor, l-a întors de multe ori dela gândul cuceririi cetății, se certă în 1451 cu Grecii. Incepu să clădească pe Bosfor, pe locul numit Asomata o cetățuie, Bogaz-Kesen, azi Rumeli-Hisar, prin care voia să stăpânească strâmtoarea. După ce a fost isprăvită a început să puie grele dări corăbiilor cari treceau prin strâmtoare.

În luna lui Septembrie din anul 1452, Mohamed cu 50.000 de oameni, face o recunoaștere a Tarigradului.

Dar Constantin al XI-lea pregătise cât putuse mai bine cetatea. Aduse de-ale mîncării, primi fugarii și în iarna anului 1452—1453 în-

țări cetatea. Genova și Venetia nu i-au putut da mare ajutor. Papa Nicolae I cerea în schimbul ajutorului său unirea celor două biserici. În Noemvrie 1452 Constantin s'a supus și cardinalul Isidor, episcopul din Sabino, trimisul Papei, sosi la Tarigrad iar la 12 Decembrie a slujit liturghia, după felul bisericii catolice romane, la Sf. Sofia, de față fiind curtea, senatul și clerul cel mare. Norodul îndemnat de călugări ortodoxi a început să strige atunci că mai bine voeste să fie supus turhanului decât țariei păpistăsești. Ajutorul făgăduit de către Papa a sosit prea târziu. Constantin al XI-lea n'a putut să se bizue decât pe ostașii ce-i avea cu sine și pe locuitorii italieni din Tarigrad.

Venetienii din cetate cu căpetenia lor Girolamo Minotto i-au pus la îndemână cinci corăbii mari. Ghinovezii din Pera s'au armat, iar cei din ostrovul Hios i-au trimis 700 de oameni și 2 corăbii cu căpetenia Ioan Gulielmo Longo Gustiniani și un meșter, inginerul I. Grant. În schimb Grecii din Pera s'au înțeles cu Turcii. Pe la începutul anului 1453 împăratul Constantin al XI-lea avea cu dânsul vre-o 9000 de oameni din cari trei mii italieni și 26 de corăbii din cari 10 grecești. Cu acest mic ajutor trebuia să apere 20 de kilometri de întăriri.

D. Caselli.

Confratele „Vitorul” ocupându-se cu afirmățiunea unora că momentul favorabil ce l'a avut România în Septembrie anul trecut, de a intra în

războiu — nu se va întoarce niciodată — face următoarele constatări categorice:

„Momentul” acesta „favorabil” a făcut în toamna și iarna trecută obiectul unor lungi debateri, când se inventau cel puțin odată pe săptămână cunoscutele „fapte noi”, cari serveau drept pretext partizanilor de atunci al unei acțiuni imediate a României.

Din fiecare succes de arme al unora sau din insuccesul altora, se trăgeau cu multă grabă concluziuni în favoarea intrării noastre în acțiune. Nu s'au tras, însă, niciodată concluziuni din interesele noastre cele mari, cari ar trebui să preocupe cu mult mai mult Românii din toate categoriile, decât rezultatul operațiilor cutărui sau cutărui general străin; — iar dacă ar fi fost să se îndrumeze politica externă a României după barometrul străzilor ori după antipatiile sau simpatiiile unora și altora, am fi mers desigur la o aventură, pe care desfășurarea evenimentelor nu a făcut decât s'o confirme cu prisosință.

Noi am spus-o atunci și o repetăm astăzi că schimbarea atitudinii noastre oficiale de stat, intră în căderea altor factori, cari au s'o cântărească, inspirându-se numai și numai din propriile noastre interese de azi și de mâine.

Pe deoparte se pretinde că România a pierdut momentul favorabil și pe de altă parte, odată cu această pretenție gratuită, se cere cu multă grabă intrarea noastră în acțiune. Și atunci ne întrebăm: dacă în adevăr am „pierdut momentul”, pentru ce se mai cere într-o asemenea situațiune intrarea noastră în acțiune alături de unul sau celălalt grup de puteri beligerante?

De aceea, în ceea ce privește discuțiunea în jurul „momentului favorabil”, ea se va face cu temel numai în ora socotelilor tuturor. Atunci se va vedea, cu dovada actelor oficiale, în lumina mare a zilei, întreaga îndrumare a politicii noastre externe în tot cursul crizei internaționale.”

Bulgaria pentru egemonie în Balcani.

Politica „țarului” Bulgarilor.

Arad, 23 Sept.

„L'Indépendance Roumaine” în nrul din 17 Sept. reproduce din „Messager d'Athènes” un articol-comentariu al unei cărți valoroase „Bulgaria și pretențiile sale” scrisă de un anume Veritas. Se fac destălmuriri de mare importanță actuală căci se dau înălțuri vârlurile cari acopereau această politică bulgară pentru egemonie în Balcani, politica „țarului” Ferdinand al Bulgarilor. Se explică astfel și eșecurile demersurilor la Sofia, făcute în atâtea rânduri de împătrita înțelegere. Astăzi când armatele imperiilor centrale au reluat ostilitățile pe frontul dunărean, evident Bulgarii consideră sosit momentul pentru împlinirea visurilor de egemonie atașându-se celor ce vor trece Dunărea. Traducem:

Egemonia în Balcani, nu importă calea, nu importă mijlocul, nu importă alianța; aceasta este vechiul program pe care Bulgaria voia să-l realizeze în întâiul războiu balcanic și la care n'a renunțat după al doilea; această idee scumpă regelui Ferdinand și miniștrilor săi formează titlul unui volum care a apărut în Serbia sub titlul „Bulgaria de astăzi și pretențiile sale”. Autorul care semnează simplu „Veritas”, nu este întâiul venit. Acesta este un om conștiințios, și caută documentele totdeauna în Bulgaria. Declarația oamenilor politici bulgari, în Sobrație și presă, documentele diplomatice bulgare și rusești, aceste sunt bazele acestei cărți.

O mare parte a cărții este consacrată unei priviri retrospective asupra originelor războiului interbalcanic din 1913; chestiune deosebit de interesantă în acest moment. Căci diplomația Ententei năzuiește într'adevăr să apropie pe cei desmembrați prin acest războiu, și în ce chip? Infundând gura lărmuitorilor cu o plăcintă, zice un ziar englez. Dând toată satisfacția acelorora asupra cărora numai cade toată responsabilitatea războiului interbalcanic. Stăruind a crede că Bulgarii sunt victimele. „Este mai ușor cu mult să aduci la un sentiment de justiție, sentimentul îndepărtat dela unii din cauza rătăcirii în cari i-au împins dușmanii noștri, decât să convingi pe spoliați să se resemneze nedreptății” — declară pompos un ziar francez.

Spoliații! Ei s'au calificat reciproc de criminali nebuni în plin parlament, și d. Gheșoff, președintele consiliului în decursul întâiului războiu, a denunțat pe autorii nebuniei criminale, oamenii politici bulgari cari au provocat al doilea războiu.

În atitudinea actuală a Bulgariei, în felul cum s'a purces în negociațiile cu Entente și Triplicea, se întrezărește necontentit mâna țarului Ferdinand. Regele, zice Veritas, care a exercitat cea mai mare influență asupra politicii interne și externe a Bulgariei, se întemeiază pe concursul Austriei în marele său proiect de egemonie balcanică. În tot timpul el a vădit tendințele de solidaritate cu Austria pentru planurile agresive pe Morava și Vardar. Atacul brusc din 16 Iunie 1913 se explică din aceste tendințe. În timp ce Rusia depunea intense străduințe pentru a menține Liga balcanică, Viena nu mai puțin tindea să distrugă Liga sporind visurile de egemonie ale Bulgariei.

La catafalcul lui I. M. Moldovanu.

Blaj, 22 Septembrie 1915.

N'am fost la catafalcul întru fericire adormitului părinte prepozit până azi seară. Și mărturisesc, că am rămas, câteva clipe, adânc emoționat în fața sicriului fără podoabe, în care se odihneau osemintele marelui defunct.

Un prieten îmi dase, pe stradă, circularul capitolului din Blaj, în care se preciză cu stințenie, că dorința din urmă a celui dispărut era, să fie înmormântat fără nici un alaiu „că de pompă m'am ferit în toată viața... rămășițele mele să se ducă la mormânt, în modul îndatinat la bătrâni, adevă pe mâni, și nu cu trăsura...”

Dar nu e de ajuns să dau numai fragmente din acest circular emoționător; îl reproduc, ca un cronicar fidel, în întregime, pentru generațiile de mai târziu:

CIRCULAR.

către veneratul cler al arhiepiscopiei gr. cat. române de Alba-Iulia și Făgăraș.

XIV—1915.

Nr. 6529—1915.

Ilustritatea Sa Reverendissimul Ioan M. Moldovanu, prelat domestic al Stinței Sale Pontificale Roman, canonic, prepozitul Veneratului Capitol al Bisericii Metropolitane Greco-Catolice de Alba-Iulia și Făgăraș cu hramul Prea Sfinței Treimi în Blaj, membru al Academiei Române și fost președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, după o viață pusă în serviciul S. biserici și al neamului românesc, a adormit în Domnul Luni în 20 (7) Septembrie 1915 în al 83-lea an al etății și al 56-lea al preoției sale. Marele luminător și binefăcător al neamului și al bisericii noastre cu privire la înmormântarea sa a făcut dispozițiunea următoare:

„Pentru îngroparea mea dispun următoarele:

1. Îngroparea să fie cât se poate mai simplă și nici la un caz să nu se spezeze mai mult ca 200 (două sute) coroane, din cari 100 coroane să se dea parohului local pentru dânsul și slujitorii bisericii, unde se va întâmpla moartea mea, — iară 100 coroane să fie pentru sicriu și alte lucruri de lipsă, cari nu s'ar alla la casă. Competința reunită să se împartă la săracl.
2. Să nu se dea anunțuri, nici alte semne de moarte.
3. Ceremonia prescrisă de biserică să o împlinească parohul locului, la care devine îngroparea mea în mod natural, deoarece statutele capitulare nu au altă dispunere.
4. Dacă mi se va întâmpla să mor în Blaj, tinerimea dela școli și conducătorii ei să nu se distrugă dela ocupațiunile lor spre a-mi face mie pompă; că de pompă m'am ferit în toată viața.
5. Nici predică, nici altfel de cuvântare să nu se țină la îngroparea mea.
6. Rămășițele mele să se ducă la mormânt în modul îndatinat la bătrâni, adevă pe mâni și nu cu trăsura.
7. Monument să nu se pună la groapa mea.

Acestea le dispun pentru îngroparea mea și potesc să se împlinească din cuvânt în cuvânt.

Blaj, 14 Septembrie 1904.

I. M. MOLDOVANU m. p.”

Pietatea față de ilustrul defunct, pe care îl jelim cu toții, ne impune să respectăm întocmai dispozițiunea de mai sus.

Suilețul marelui și generosului defunct îl recomandăm rugăciunilor evlavioase ale Veneratului Cler Arhiepiscop.

Blaj, din ședința capitulară ținută la 21 (8) Septembrie 1915.

Dr. Victor Mihályi m. p.

arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

*

Declar, că am rămas adânc impresionat de pietatea, cu care capitolul din Blaj, a adus marea jertfă de a îndeplini întocmai dispozițiile din urmă a marelui defunct. În urma urmei, înțelegi clipa sublimă a resemnării, când s'a scris testamentul acestui ilustru om modest, — dar, orice s'ar zice, cultul ce-l datorim morților, prisosul de dragoste și de podoabe, cu care împrejmuiim scrierile iubitorilor noștri, noi credem că ne sunt înzecit îndreptățite, când e vorba de oameni providențiali, cari în afară de o viață de muncă extraordinar de rodnică, lasă în urma lor și comori de aur, pentru a fi împărțite odraslelor viitoare, dornice de propășire, până va mai rămânea o suflare românească pe aceste plaiuri strămoșești...

Institutele culturale au arborat drapele negre — vr'o zece, dacă nu mă înșel — dar nici Capitolul, nici familia defunctului n'au emis anunțuri funebre.

Singur banca „Patria”, al cărei întemeietor era decedatul, luptându-se cu sentimentul recunoștinței și acela al opreliștei testamentare — a emis următorul necrolog:

Cu adâncă durere aducem la cunoștință, că fondatorul și primul director executiv al nostru Ioan M. Moldovanu a răposat azi în 20 Septembrie n. la 11 ore seara.

Ne-a părăsit cel mai mare și luminat bărbat al timpului nostru.

Păstrăm-i memoria cu stințenie noi cei mulți, cărora ne-a făcut atâtea bine.

Blaj, 21 Septembrie 1915.

„Patria” cassă de ec. soc. pe acții.

*

În noua casă capitulară — unde se va înființa biblioteca noastră arhiepiscopozană, visată de fericitul Bunea — în fața Catedralei din Blaj, poarta e cernită cu zăbranic, dar obișnuitele anunțuri funebre lipsesc.

Treci pe sub poartă; te abați în dreapta și după ce ai trecut prin vestibul, te oprești în fosta cameră de lucru — mai apoi de boală și suferință — a neobositului muncitor. Câte ar ști să povestească acest loc, unde mai nainte vreme atâtea umbre mărețe ale Blajului și-au desfășurat activitatea lor rodnică, în singurătatea zidurilor strâmte de mai nainte!

Câte planuri mărețe nu au încercat să-și desfășoare aripele lor de vultur, pentru un sbor, ce nu-l îngăduia strămoșoarea păreților!

Câte generații de oameni și-au făcut educația, ocrotiți de marimă acestor vechi ziduri!

E greu să-ți dai seamă astăzi, când lăcașul modest, care a ocrotit pe vremuri pe Cipariu și pe „Moldovanu” nu mai este, ci în locul lui te întâmpină o falnică zidire, și cel din urmă stăpân al ei doarme somnul de veci!

Patru sfeșnice își tremură lumina lor discretă asupra sicriului simplu din lemn de stejar. Mortul într'o reverență, cu patrafirul pe piept, are o expresie de liniște supremă. Cu tot morbul îndelungat, pare că doarme, gândindu-se și prin somn la ceva.

Chipul lui pare sculptat în marmură gălbuie, și fruntea lui mare, veșnic agitată, azi nu-și mai toarce caierul. O ușoară dungă de ironie i-a încremenit la îmbinarea sprâncenelor...

Și clericul, dela picioarele sicriului citește din Evangheliile Invierii: „Zis-a lui Pilat: Ce e adevărul?”

*

Nu știu dacă înmormântarea de mâine (Joi)

va decurge și ea cu aceeași superbă simplitate, cum s'a pornit așezarea pe catafalc a ilustruului decedat. Depeșe s'au dat puține, și, după toată probabilitatea, lumea din afară nu va putea lua parte — după cum ar fi dorit toată suflarea românească — în număr mai impunător.

Azi dimineață s'a oficiat o liturghie din partea capitolului de aici, pentru odihna sufletească a celui mort, iar slujba funerară va îndeplini-o protopopul de aici, cu asistența alor doi preoți, după dorința expresă a defunctului.

Vorbiri nu se vor rosti.

Nu știm, dacă Academia Română va fi reprezentată, la mormântul fostului ei membru activ, și dacă și acestuia i se va putea impune silențiu imperativ?

Raportor.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 22 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusec: În Galiția orientală și în Volhînia situația e neschimbată. Pe Ikwa au avut loc pe unele locuri lupte de artilerie. Încercarea izolată a Rușilor ca să treacă peste râu, s'a prăbușit în focul nostru. Trupele noastre ce luptă în Litvania au rupt ieri în sectorul Nowaia-Misch o pozițiune rusească, au capturat 900 Ruși și 3 mitraliere.

Pe frontul italian: Infanteria italiană a puscat cu violență azi dimineață timp de mai multe ore sectorul nordic al platoului Alafraum, fără ca să fi putut progresa. În sectorul Dolomiților, artileria italiană a deschis focul împotriva muntelui Monte Piano și a sectorului de defensivă ce se întinde la dreapta dela acest munte. Situația în întregime nu s'a schimbat.

Pe frontul sudoriental: Lângă Sava și la cursul inferior al Drinei lupte de artilerie și hărțuiri. Am bombardat Pojarevat și Gradiste. Artileria muntenească a bombardat Teodo.

Berlin, 22 Septembrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Între Souchez și Neuville, precum și la ost de Rochincourt, Francezii au întreprins ieri seara un atac împotriva noastră. Atacul s'a prăbușit în fața obstacolelor noastre. În Champagne la nordvest de Beau Sejour am distrus ieri cu focul nostru concentric nouile tranșee franceze. Patrile puternice de o noastre, cari au răsbit în parte până la a treia linie dușmană, au desăvârșit devastarea pricinuind mari pierderi Francezilor, au făcut numeroși prizonieri și apoi conform ordinului ce l'au primit s'au întors în pozițiile lor. La Villerval, la ost de Neuville, un aviator german a împuscat un aeroplan englez. Pilotul englez a murit, iar observatorul, fiind rănit, l'am făcut prizonier.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: La sudvest de Lenewaden (lângă Dwina, la nordvest dela Friedrichstadt) Rușii au atacat. Aci lupta încă nu s'a terminat. La ost de Smelina (la sudvest dela Dü-naburg) trupele noastre au pătruns în lărgime de 3 km. în pozițiile dușmane, au capturat 9 ofițeri, 2000 soldați și 8 mitraliere. La nordvest și sudvest dela Oschmiary ofensiva noastră progresa favorabil, iar aripa noastră dela dreapta a înaintat până în regiunea la nord de Nowo-Grudok.

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Am trecut și peste sectorul Molzadz, la sudost dela localitatea cu același nume și pe țărmul vestic al râului Myszhandea am cucerit cu asalt pozițiile rusești de ambele părți ale liniei ferate Brest-Litovsk capturând cu acest prilej 1000 Ruși și 5 mitraliere. Mai spre sud am ocupat Ostrovul, după o luptă dată în această localitate. Detașamentele noastre, cari au înaintat la Teleschany, peste canalul Orginsky i-a respins pe Ruși în direcția Doboslavka.

Grupul mareșalului Mackensen: La ost de Logischin s'au dat lupte mai mici.

Pe frontul sudoriental: Nu se semnalează nici un eveniment important.

Constantinopol, 22 Septembrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul Irak: În 19 c. am deschis focul în mod surprinzător împotriva taberei dușmanului ce se află pe ambele țărmuri ale râului și împotriva bărcilor cu motor. Pe ofițerii și soldații unei patrile de cavalerie dușmană l-am omorât și am capturat caii încărcăți cu munițiune. Am scufundat o barcă cu motor.

Pe frontul Dardanelor: La Anaforta nimic nou. La Ariburnu în 19 c. am îndreptat focul nostru împotriva dușmanului ce se află la ost de Ariburnu. Am obținut succes deplin și am pricinuit dușmanului pierderi serioase. Posturile artileriei dușmane le-am alungat. În aceeași zi am bombardat un vas dușman, care staționa la Ariburnu și pe a cărui bord am provocat incendiu. Tot așa am nimerit un remorcher, care însoțise un vapor de transport, care debarca la Kabatepe. Ambele vapoare s'au retras spre insula Imbros. În sectorul Sedilbahr nu a avut loc nici o schimbare. În 20 Septembrie bateriile noastre din Anatolia au bombardat cu eficacitate Morto-Liman și trupele dușmane dela Sedilbahr, precum și pozițiile artileriei dușmane dela Hissarlik. Dușmanul a întrebunțat tunuri grele, a căror obuze desvoltă gazuri asfixiante. În 10 Septembrie, după amiază două vase dușmane, cari însoțeau o corabie cu vântrele, au debarcat la Bos-Burnu, la sudvest de Mermeris, 50 soldați. Detașamentul debarcat a întâmpinat o rezistență energică din partea posturilor dela țărm și cu tot ajutorul ce i l'au dat tunurile cu focul lor, a fost silit să se refugieze îndărăpt pe bordul vaselor, lăsând îndărăpt 3 morți. Noi am avut tot 3 morți. În cursul refugierii soldații dușmani au luat cu ei din edificiile de pe țărm diferite obiecte de valoare. Pe celelalte fronturi situația nu s'a schimbat.

Războiul european.

— Concursul Balcanicilor. —

Arad, 23 Septembrie 1915.

Telegramele de astăzi ne arată că la Sofia s'a făcut ieri o nouă intervențiune diplomatică, pe care o putem pune în legătură cu situațiunea generală a Balcanicilor.

În faza actuală a războiului Balcanul este un punct important — poate cel mai important — și asupra lui se îndreaptă de multă vreme privirea ageră a marilor cancelari europeni.

De atitudinea statelor balcanice depinde, între altele, o chestiune de o capitală însemnătate: căderea Dardanelor, cari, cu toate atacurile ce s'au îndreptat împotriva lor, au rezistat intacte.

Toate intervențiile făcute în Balcani, de către dubla și quadrupla înțelegere n'au dus până azi la nici un rezultat. Și cauzele trebuie cercetate, în primul loc, nu în ofertele mai mult sau mai puțin avantajoase ce s'au făcut statelor balcanice de ambele grupuri de puteri, ci în interesele generale și supreme ale fiecărei țări din Balcani, cari se ciocnesc între ele chiar în vremuri de pace.

Războiul ce a urmat în Balcani înainte de războiul european n'a tranșat toate chestiunile; au mai rămas nesoluționate o serie de probleme cari fac obiectul luptelor diplomatice între țările balcanice.

Se înțelege deci că în această situațiune marile puteri, ele însăși în războiu, n'au putut aduce pentru Balcanici soluțiuni complete și satisfăcătoare, fiecare ofertă făcută în parte neputând cuprinde toate interesele ale fiecărui stat balcanic.

De aici toată greutatea marilor puteri de a fi putut atrage pe cineva de partea lor, și de aceea peninsula balcanică — cu excepție pentru Serbia care a deschis primul foc în războiul de azi — și-a păstrat până în prezent aceeași atitudine ce a avut-o la începutul războiului.

Interesul de a atrage pe Balcanici în războiu crește tot mai mult, întrucât de concu-

sul sau neconcursul lor depinde căderea sau rezistența strămtorilor.

De aceea vedem că statele mari încearcă înc'odată noi intervențiuni pentru a atrage pe Balcanici de partea lor.

O ofensivă franceză contra Alsaciei.

Berlin. — „Münchener Zeitung” anunță preparativele unei noi ofensive a Francezilor contra Alsaciei. Francezii lucrează de mai multe luni în direcția aceasta. Populația franceză și belgiană nu mai vede rațiunea pentru care să continue lupta în folosul Angliei. Acest sentiment slăbește spiritul de sacrificiu. Guvernul speră acum că va reuși să entuziasmeze încă odată poporul pentru cucerirea Alsaciei. Aceasta este acum sarcina principală a lui Joffre. Nu s'a hotărât încă dacă aceasta se va face cu sau fără violarea neutralității Elveției.

Consiliu de coroană la cartierul principal rusec.

Stockholm. — La consiliul de coroană convocat de către țar pe 23 Septembrie la cartierul principal rusec, au fost chemați afară de miniștri, membrii consiliului imperial și de războiu, precum și comandanții de armate și persoanele, cari se bucură de încrederea deosebită a țarului. În Petrograd se atribuie consiliului de coroană o mare importanță, căci se așteaptă dela acest consiliu afară de constituirea unui nou minister și o schimbare de sistem în direcție mai moderată. Se crede, că consiliul de coroană va dizolva toate societățile locale și generale. Cercurile bine informate, mai cred că consiliul va aduce hotărâri în privința politicii externe, reclamate de situația militară. Câțiva bărbați mai marcanti au și plecat la Smolensk, unde îi va primi țarul în audiență.

Când va lua în primire Bulgaria teritoriile cedate.

Sofia. — După declarațiile primului ministru Radoslavoff schimbul exemplarelor ale acordului turco-bulgar va avea loc Mercuri, iar predarea teritoriilor cedate în 6 Octomvrie.

Sofia. — Linia ferată care trece prin noul teritoriu bulgar, se predă acum de către funcționarii societății căilor ferate orientale delegaților trimiși de căile ferate bulgare. Guvernul bulgar va da societății o despăgubire corespunzătoare pentru linia ferată, care o ia în primire. Punctele de graniță stabilite în acord vor fi fixate de o comisiune mixtă compusă din organe de specialitate și militare bulgare, germane, austro-ungare și suedeze.

Grecia chiamă sub drapel 3 contin- gente de rezerviști.

Atena. — Un decret regal chiamă sub drapel pe 1 Octomvrie pe rezerviștii contingentelor 1886, 1887 și 1888.

Sârbi bombardează depozitele de grâu dela Orșova.

București. — „Dimineața” anunță: Bateriile sârbești de pe țărmul Dunării au început ieri să bombardeze depozitele de grâu din Orșova. Canonada a atins culmea la orele 4 după amiază și a continuat, cu mici întreruperi, până când s'a înopțat. Artileria austro-ungară a răspuns imediat, pricinuindu-le mari pierderi Sârbilor.

Transport de muniție pe Dunăre.

București. — Vapoare rusești încărcate cu munițiune și material sanitar, conduse de vasul Ignatiev au trecut pe Dunăre, prin fața Galatului, spre Serbia.

Al doilea buget de războiu al An- gliei pe anul 1915.

Londra. — Agenția Reuter anunță: Camera comunelor a discutat în ședința de azi al doilea buget de războiu pe anul 1915. Secretarul

ARÂNDĂ

O proprietate de 240 jugăre și alta de 120 jugăre cad. arător și pășunat, se dă în arândă preț foarte ieftin. Amănunte se pot cere la banca subscrisă, în ținutul căreia se află proprietățile.

„Câmplana” Inst. de cred. și ec.
Mociu (Mócs).

2017—3

Prima fabrică de bănci de școală brev. reg. ung.

Lifereaxă

cele mai moderne și mai bune bănci de școală brevetate sistem „Fetwol”, „Zahn” și „Reifig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru grădinițe de copii.

Fe 1288

Preparat gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea pielii.

Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de înfierbințeli, sgrăbunțe și alte necurătenții de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mai cu succes.

- 1 tegă 1 cor.
- „IANER” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la băluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încreșturile și e cu totul nestricăcioasă în culorile: roza, albă și cremă. 1 cutie 1 coroană.
- „IANER” săpun. 1 bucată 60 fleri.
- „IANER” pastă pentru dinți. 1 doză 1 cor.
- „IANER” apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși gingii bureteși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60, jumătate de sticlă 80 fleri.
- „IANER” esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor 30 fleri.
- „IANER” pomadă pentru creșterea părului. — 1 tegă 2 coroane.
- „IANER” vâpșeală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comanda să se noteze că părul încă runțit în ce culoare să se vâpșească negru, brunet). U. cașton 4 coroane.
- „IANER” apă care face părul blond. Pentru a vâpși în timp scurt, în băi, aurul, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroană.

Discretă și zilnică expedite cu poșta. — Telefon 476. Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui RUDOLF IANER” leșite din farmacia sa ca valoare se pot căpăta la

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE” a lui Rudolf Ianer, Temesvár-Gyárvaros Fő-ut 72.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Măestru de Impletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădiri de poleni, parcuri și eruci mormântale, impletituri pentru site pentru nisip și pietriș, aparatoare de schintel pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

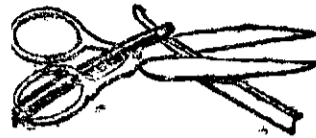
(Fi 2104)

NIC. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitoare artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascuțitoare pentru cuțite artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută totfelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbei ofer garanția cea mai mare.

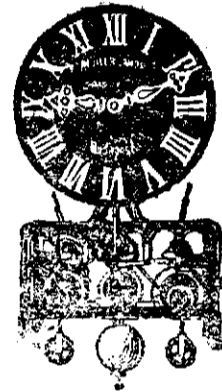

Vi 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefuirii de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

Oroloage de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjează mai favorabil

MÜLLER JÁNOS, succesorul lui MAYER KAROLY

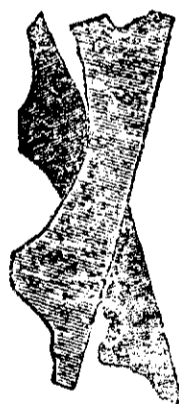
dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Budapest, VII., Tökölly-ut 52. szám.

(Casa proprie). Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco. (Mu 2129)

Pielării (Co 2127)

talpe achizite p. ghetete instrumente pentru

pantofari și cismari

se pot procura mai bine la:

Gyöngy Sándor

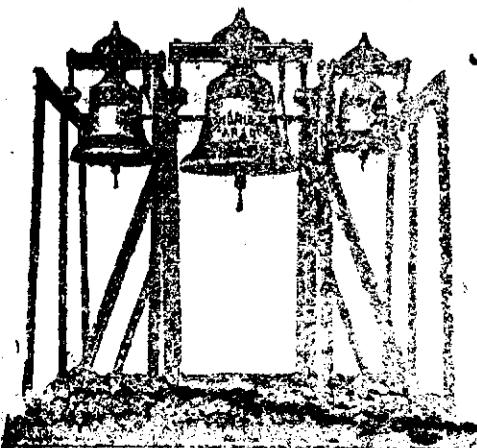
magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat

No 1632

este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonice și astfel asemenea acordului dă un sunet plin, puternic și sărbătoresc precum și adânc.

Echipamente p. clopote de fer Staluri

Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA” SOCIETATE PE ACȚIUNI ARAD, STR. ZRENYI NRUL 11a.

Fund aprovisionat cu cele mai moderne mașini din strălucitate și putere, cu: mașini de culor, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vârsat elipse, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, învătări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțurile funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

LA „LIBRĂRIA CONCORDIA“

ARAD, STRADA DE AK FERENC NUMĂRUL 20

SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE
RUGĂCIUNI, BISERICESTI, LITERARE, POPULARE ETC.

- Dor și jale*, Cântece din războiu (1914—1915). Cu o prefață de Dr. I. Urban Iarnik 1—
- Cântece din războiu*, I Vitejești. Adunate de Dr. D. Cioloca —40
- A. Vlahuță*, »Dreptate«. Nuvele 2—
- Munții noștri*, »Țara topilor«. Despre trecutul munților apuseni ai Transilvaniei. Date adunate din autori, manuscrise și tradiții de Rubin Pațija sen. 1'60
- Augusta Rubenescu*, »Pentru copii cei buni«. Povestii. Legată frumos 1—
- C. Colodî*, »Pășunile lui Tândărică« (Povestea unei păpușe de lemn) cu 56 ilustrațiuni 1'50
- Al. Ciura*, »In războiu« 1—
- Henrik Sienkiewicz*, »Prinsoarea«. (Judecata lui Jupiter) —20
- Ioan Agârbiceanu*, »Arhanghelii«. Roman din viața românilor ardeleni 3—
- Ioan Agârbiceanu*, »Schite și povestiri« 2—
- Ion Dragoslav*, »Volintirii« 1'80
- Delavrancea*, »Viforul«. Dramă în 4 acte 2'50
- D. D. Pătrășcanu*, »Timotheiu Mucenicul« 2—
- I. Irimescu* — *Cândești*, »Pe drumurile cadrilaterului«. Impresii și note 1'50
- Haralamb G. Lecca*, »Dincolo«. Din Dunăre 'n Balcani 1—
- Goethe*, »Faust«. Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun 1—
- Björnsterne Björnson*, »Mary«. Roman tradus de Horea Petra Petrescu 1—
- G. Rotică*, »Poezii« 2—
- Ioan Adam*, »Pe lângă vatră«. Pilde și glume țărănești 1'50
- V. Alexandri*, »Poezii populare ale românilor« 1'50
- Ion Bârseanu*, »Dor pustiu« 1'50
- Guy de Maupassant*, »Povestiri alese«. Trad. de M. Sadoveanu 2—
- Ion Ciocârlan*, »Traitul nostru« 1'50
- S. Mehedinți*, »Către noua generație« 1'50
- M. Sadoveanu*, »Floare ofilită«. Roman » 2—
- » »Povestiri de seară« 2—
- C. Sandu-Aldea*, »Ape mari« 2—
- Vasilie Pop*, »Iubirea e biruitoare« 2—
- I. Slavici*, »Mara«. Roman 2—
- Alexandru T. Stamatiad*, »Din trâmbițe de aur«. Poeme 2—
- N. N. Beldiceanu*, »Chilia dragostii« 1'50
- Ioan Adam*, »Vorbe de clacă« 1'25
- Cum să trăim?* »Sfaturi medicale« de Doctorul F. Grünfeld —50
- M. Maeterlinck*, »Ciclul morții«. Trad. de A. T. Stamatiad 1'25
- N. Iorga*, »Oameni cari au fost«. Amintiri și comemorări 3—
- N. Bălcescu*, »Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul 2—
- I. A. Basarabescu*, »Vulturii«. Schițe și nuvele 1'50
- N. Iorga*, »Istoria armatei românești Vol I.« 2'50
- Ludovic Dauș*, »Străbunii«. Roman 2'50
- Ioan Ciocârlan*, »Inimă de Mamă«. Schițe și nuvele 2—
- Björnsterne Björnson*, »Synnöve Solbakken«. Trad. de N. Ciotori 1'50
- D. N. Ciotori*, »Calea Robilor«. Povestii 1'50
- Octav Minar*, »Eminescu în fața justiției« 1—
- Natalia Negru*, »Mărturisiri«. Nuvele » »Fabiola sau biserica din catacombe« 2'50
- Constantin I. A. Nottara*, »De dincolo de moarte« 3—
- R. Rosetti*, »Păcatele Sulgerului« 2—
- Th. D. Speranția*, »Alte anecdote populare« 2—
- M. Lungianu*, »Zile senine«. Icoane dela țară 1'50
- O. Goga*, »Din umbra zidurilor«. Poezii 2—
- Nicolae Filimon*, »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică șoareci mănâncă« 1'50
- I. L. Caragiale*, »Teatru«. Opere complete 2—
- I. L. Caragiale*, »Momente, schițe, amintiri«. Opere complete 2—
- Ioan Adam*, »Năzuinți« 1'50
- N. Petra Petrescu*, »Ilie Marin«. Istorie pentru tinerime 1'50
- Păscălie sau carte de zodii*, așezată pe 7 planete. Ediția a patra corectată și înăvuită cu privire la mai multe cerințe. Legată, cu peste 360 pagini 2—
- A. de Herz*, »Bunicul«. Comedie în 3 acte 2—
- Em. Gârleanu*, »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită 1'80
- Delavrancea*, »Luceafărul«. Dramă în 5 acte 2'50
- Delavrancea*, »Liniște. Trubadurul. Stăpâneana odată« 2'50
- Delavrancea*, »Irinel«. Comedie în 3 acte 2'50
- P. Locusteanu*, »Suntem nebuni«. Schițe umoristice 1'50
- Victor Eftimiu*, »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte 1'25
- Ioan Al. de Lemenyi*, »Poezii« 1'50
- Dr. Ioan Lupaș*, »Viața unei mame credincioase« —30
- Dr. Ioan Lupaș*, »Spice din istoria noastră bisericească« —30
- Zotti Hodos*, »Masa ieftină«. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune 1'20
- St. O. Iosif*, »Poezii« 2'50
- Conan Doyle*, »Duett«. Roman. Tradus de V. Onișor 1'60
- Pompiliu Ellade*, »Cu privire la Maurice Maeterlinck« 1—
- L. Rebreanu*, »Frământări« 1'50
- Dr. Valeriu Seni*, »Critica unei lecții«. Indrumări practice —60
- Anecdote populare*, de Fabiu Sanjoanu —32
- Robinson Crusoe*, sau aventurile minunate ale unui naufragiat cu 6 chipuri —70
- Țiganiada sau Alexandria țigănească* —80
- Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean* —60
- Din publicațiunile soc. »STEAUA« à 20 fil. nrul. Nrul.*
- 2 *P. Dulfu*, »Foloasele învățaturii«
- 4 *Ioan Hășeganu*, »Grădina de legume«
- 5 *Dr. I. Felix*, »Medicul poporului«
- 19 *George Coșbuc*, »Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru«
- 20 *Viața și faptele lui Antim Ivireanu*, metropolitul Ungrovlahiei
- 22 *Em. Gârleanu*, »Amintiri și schițe«
- 24 *Din legendele neamului Hohenzollern*, prelucrare de St. O. Iosif
- 25 *Flori și povești de Ioan Dragoslav*
- 26 *Din Bucovina de altă dată*, de Ioan Grămadă
- 27 *Românii de peste Carpați* de I. Slavici
- 29 *Povestea cerului* de Victor Anestin
- 30 *Povestiri* de I. Agârbiceanu
- 32 *Ostașii noștri*
- 34 *Istoria literaturii române moderne* de prof. Dr. N. I. Apostolescu
- 35 *Boalele ochilor și îngrijirea lor* de prof. Dr. O. Stănculeanu
- 30 *Snoave* de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru
- 37 *Viața și faptele lui Andrei Șaguna* de Dr. I. Lupaș
- Povești ardelenesti*. Culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul 5 vol. 2'50
- Povești populare din Bănat*. Culese din gura poporului de G. Cătană Partea I. și II. 1'10
- Calea pocăinței* —40
- Traista cu povești istorice* —50
- Balade populare*. Culese din gura poporului bănățean —60
- Inimioara*, adică floarea poeziei naționale din cei mai buni scriitori români —60
- Cântece religioase*, populare și un bun sfat *Mintea și norocul*, precum și alte 12 povestii populare
- Florea Codreanului*, Poveste precum și anecdote, poezii populare și povestii
- Poezii și cântece populare*, din Bănt
- 164 strigături și uituri*, culese din (nutul Zarandului
- Cea mai nouă carte de visuri*
- Istoria lui Arghir și Elena*
- Dr. I. Iarnik Urban și A. Bârseanu*. Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini
- Păscălie populară*
- Culegere din cele mai frumoase povești de Ioan Bota*
- Coriolan Brediceanu*, »Peatra credinței«. Istorie din viața poporului
- Coriolan Brediceanu*, »Fira«. Nuvelă din popor
- Roata norocului*, sau aflarea dorinței noastre
- Insula morților*
- Andrei cel răsfățat*
- Făt frumos din lacrimă*. Poveste de Eminescu
- Năzdrevenille lui Toporăște*
- Popa care știe carte și Ion Isteful*. Povestii populare
- Culegere de diferite cântece*
- Biblia cea Mare*. Sfânta scriptură a vechiului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini 2—
- Tot acesta format mare, cu litere mari, legată 6—
- Simbolul credinței*, din cuvintele și înțelesul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan) 2'50
- Noul așezământ*, (noul testament) Legată 1'20
- Noul așezământ și psalmii*. Legată 1'40
- Apa tinerețelor și alte povești populare*
- Cele 4 Evanghelii* Legată
- Mântuirea sufletului*. Carte de rugăciuni. Legată
- Cartea psalmilor* tradusă după textul original
- Sfânta Evanghelle a Dui și Mântuitorul nostru Isus Christos* scrisă de Sfântul Ioan
- Sfânta Evanghelle a Dui în Mântuitorul nostru Isus Christos* scrisă de Sfântul Mateiu
- Sfânta Evanghelle a Dui în Mântuitorul nostru Isus Christos* scrisă de Sfântul Luca
- Carte de rugăciuni* pentru folosul și mângăierea fiecărui creștin întocmită de Ierodichonul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată Cor. 2'50 în piele 5—
- Carte de rugăciuni* pentru tinerimea viațioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată —40
- Cuvinte folositoare și de suflet mântuitoare*. Culese din santele scripturi de Sm. Monahul Isaia. Legată —60
- Rugăciuni pentru soldați*. Legată —20
- Culegere de cântări bisericesti*. Legată —30
- Viața prea cuvioasei malcei noastre Mariei Egiptence*. Legată —30
- Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos* —30
- Din minunile Malcei Domnului*. Legată —40
- Mântuirea sufletului de vămle văzduhului*. Rugăciuni —10
- Zidirea lunei*. Cele 12 Vineri —10
- Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele*. Legată —20
- Povățuitor la împărăția cerurilor* —60
- Pentru porto să se adauge de fiecare carte 10—20—30 fil. (până la 1 kg., sub bandă) în plus pentru primirea cărților trimise sub bandă librăria nu ia asupra sa răspunderea, numai dacă se adauge încă 25 fil. pentru recomandare.

